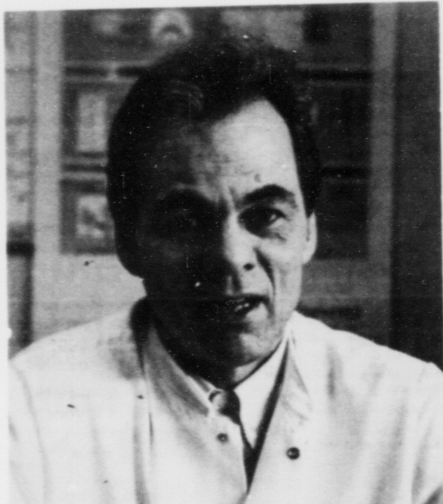

Vágoygggin - ein kraftmikil miðdepil

Samarbeiðið er fyrimyndarligt við hinar bygdirnar í oynni í felagsarbeiðinum undir heitinum Felagskommunan í Vágum. Kanska bygdirnar hinumegin sundið koma uppí, tá fasta sambandið um Vestmannasund er komið og so verður skaptur ein kraftmikil miðdepil....eins og hann, sum Danmark og Svøríki eru við at skapa báðumegin Oyrasund, "Oyrastaðurin" nevndur segði Jón á Steig, yvirlækni m.a. miðnáttarrøðu síni á Vestanstevnu, sum varð hildin í Sandavági í juli.

Góðu fundarfólk!

Í brúðarvisuni kvøður skaldið úr grannabygdini hinumegin sundið: «ein er tíðin at dansa» og seinni í visuni sigur hann: «dansur og spæl eru gleðisbrøð», og nú bjóðar so Sandavágs bygd til dans og spæl. Sami yrkjari, Jóan Petur uppi í Trøð í Kvívík hevur eisini yrt sangin um og til fólka-fundirnar í Føroyum «so harður er streymur í Føroya firði», men tekur hann til «firðir og fjøll ei ferðini forða», og her eru komin fólk av bygd og úr bý, úr øðrum oyggjum til bygdar.

Óg skaldið Mikkjal á Ryggi úr næstu grannabygdini hevur yrt tann frálíka og livliga ítróttarsangin «á leikvøllum funnust í forðum», um at venja sær hond og fót, um dystir og leikir, um at vera skjóttir at renna, og um at svimja sum selir á sundi.

Tílikar stevnur sum Vestanstevna eru eyðkendar av ítrótti, gleði og dansi.

3. skaldið at nevna, sum vit øll í Føroyum eru góð við og sum vit her í bygdini næstan kanna okkum sum okkara bygdarmann, hóast hann búið bert stutt áramál sum ungur lærari her, Hans Andrias Djurhuus, minnst eg sum smádrongur at hava lýtt á, meðan hann helt røðu á Vágastevnu í 1940'unum, hevði sum smádreingjum

líkum otað meg tætt undir røðarapallin norðuri á Breyt. Háðersliga tosaði hann, men ikki minnst eg nógv, fyrri ikki at siga lítið og einki av røðuni, men hesi orðini minnst eg «valabygd eins og áður, løgmanssetrið Sandavágur». Gingu vit smádreingir dagarnar eftir hetta og tóku hesi orð upp í saman.

Hesin ungi lærari yrkti í Sandavági eisini yndisligu yrkingina «ein skortlitt kúgv við garðaliðið leingist heim og beljar, í ánni spæla skóleys børn, í túninum ein spróklut høna, ein kráka á kirkjuspíri, og móti vestri út har skiftandi er litur».

Garðaliðið siggja vit ikki hiðani – bygdin er broytt, men ánni hava vit – og kirkjuspírið, kanska var tað gamla kirkjan tá, men tað minnir okkum kortini um okkara vøkru kirkju, sum stundar móti teimum 80 árunum, vesturskinið er tað sama – fjøllini Krossstindur, Húsafelið, Malinstindur, Reynsatindur standa enn. Men sandurin er illa við-farin av náttúruni og mannaðondum og fjøran somuleiðis. Roynt verður at varðveita sum best, og nú Løgmannssetrið verður at føra aftur til gomlu tíðina so væl sum tilber, skal bygdar-ráðið eiga tókk fyrri.

Kanska hevði verið vert at hugsa um at økt um sand-

in við at pumpa við sandbátum eins og roynt og eydnast er í Sandágerði í Havn.

Nevndi yrkjarar úr grannabygdini. Hendan bygdin heur fostrað stóra prosaskaldið í Føroyum, Jens Paula á Lofti, sum hevur lýst triati-, fjørti- og fimtiárini í bygdini, so her skal eg ikki koma aftur um aftur. Tó tríva í okkurt.

At her gjøgnum øldir hevur búið eitt virkið fólk bert tann stóri býurin boð um. Somuleiðis orðini hjá bóndanum á Ryggi – hann segði sambært Ludvig Petersen, sandavágsmanni, fyrrverandi skúlaráðgevara, sum í 1963 gav út bókina «Sandavágs søga», – rygsbóndin segði um sandavágsmenn í torvarbeiði hinumegin vatnið í suðurtríðingi og norðurtríðingi, at tíðliga vóru teir á fótum «alle folk på jorden bo, vil have nattero, uttan sandavágsmenn». – Sama sigur Rasmus á Háskúlanum í «Sær er siður á landi» um rossadreingirnar úr Sandavági, tá ið teir reiddu torv frá vatnum, «ein bitan í hondina, annan á loftið, triðja í munnin, tyggja hart og svølgja títt, so gongur niður» – teir høvdu ikki stundir at eta – og víðari «rossini vóru so móð eftir ein slíkan dag, at ikki var meira enn tey tvaglaðu aftur til Sandavágs seint á kvøldi».

Í 1940-unum stóð bygdin í vinnuligum blóma, minnist skip sum Sjóløvuna, Doseu, Elisabeth, Mary Margret, Royndina Fríðu, Henry Freeman og ørminnist Research og ediliga skonnartina Sólarris – og so komu trolararnir Torkil Øndarson og Høgfossur.

Í 1940-unum var politisk reimingartíð og í sept. 1946 var fólkaatkvøða. Bygdarfólk setti so krossin har, sum tey hildu vera best fyrri land og fólk.

Ikki hevur bygdin gloymt tey, sum verri vóru fyrri, og tað fer at tæna bygdarfólkum til ævigin sóma, at tey hystu Petur Arabo og Beintu Arabo í árunum 1718 til hon doyði 1752 og Petur Arabo 4 ár seinni, eftir at hesi vóru komin sosialt illa fyrri.

At heimaverandi menn

bóru av veiðini heilt upp til okkara tíð til hús, har maðurin var farin ella var burtur við skipi – bóru av útróðrarfiski ella eftir nótkast ella skóru grindina upp fyrri tey hús, sum soleiðis vóru fyrri – tað er av vakrastu minnum, eg havi um heimbygdina.

Fyrst í hesi øldini stovnaðu ungir menn Sandavágs Ítróttarfelag, SIF, mest eitt fótíbóltfelag at kalla. Í 30-árunum settu ungu genturnar í bygdini hondbóltsfelagið Søluna á stovn. Í 40-unum komu skipaður kappróður og í fimtiárunum manshondbóltur. – Vunnið og tapt er sum vera man hesi 90 árin. Eitt fara vit tó at erpa okkum av her í bygd-

ini: fyrsta málið í altjóða høpi skjeyt ungi bygdarmaður okkara í Landskróna í 1990 – Torkil Nielsen – navnin hjá honum sum «bygje pena stap fyst», – Torkil Øndarson, – hesi orð rist í Rúnarsteinin, sum stendur varðveittur í kirkjunum.

Bygdin er óðalsbygd – og tú kundi hugsað at hon hevði nóg mikið í sær sjálvari. Men so er ikki. Við næstu grannabygdina, Miðvág, er samarbeiðið fyrimyndarligt við felagsnavni, felags skúla – og við hinar bygdirnar í oynni í felagsarbeiðinum undir heitinum Felagskommunan í Vágum. Kanska bygdirnar

hinumegin sundið koma uppí, tá fasta sambandið um Vestmannasund er komið og so verður skaptur ein kraftmikil miðdepil... eins og hann, sum Danmark og Svøríki eru við at skapa báðumegin Oyrasund, «Oyrastaðurin» nevndur.

Á ítróttarøkinum er eisini runnið saman við stovnanini av bóltfelagnum «FS Vágar».

Nei, her vestan fyrri forða firðir og fjøll ei ferðini og heldur ikki mannalyndið. Gævi at so verður í framtíðini eisini.

Takk fyrri tit lýddu á og góða Vestanstevnu.

Jón á Steig

